

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ акад. В.С. Бакіров

«_____» _____ 2018 р.

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ
«КРАЇНОЗНАВСТВО»**

для студентів напряму підготовки 6.030205 - "Країнознавство"
(ОКР бакалавр, денна та заочна форми навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

протокол № 9 від 15.02. 2018 р

ЗАТВЕРДЖЕНО:

методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу

протокол № 7 від 15.02. 2018 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

протокол № 11 від 15.02. 2018р.

Програма комплексного атестаційного екзамену за напрямом підготовки 6.030205 - "Країнознавство" освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» (денна та заочна форми навчання)

Укладачі:

Данько Наталя Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу;

Панасенко Ганна Сергіївна – кандидат політичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, зав. кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу;

Євтушенко Олена Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Загальні положення

Атестаційний екзамен встановлює фактичну відповідність рівня освітньо-кваліфікаційної підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Мета комплексного атестаційного екзамену за напрямом підготовки — визначення рівня підготовленості студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за напрямом підготовки «Країнознавство».

Характеристика змісту програми. Програма атестаційного екзамену ґрунтується на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра з країнознавства.

Професійні компетенції фахівців бакалаврського рівня підготовки за напрямом підготовки «Країнознавство»:

- здатність готувати обґрунтовані пропозиції для прийняття зовнішньополітичних рішень;
- здатність аналізувати і прогнозувати політичний та соціально-економічний розвиток країн та регіонів;
- здатність узагальнювати та оцінювати інформацію зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та міжнародно-правового характеру;
- здатність до аналітичної діяльності щодо зовнішньополітичного курсу країн та регіонів;
- здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин на підставі історичного, дипломатичного, економічного та правового підходів;
- здатність використовувати сучасні інформаційні системи і технології для проведення досліджень з питань міжнародних відносин та при виконанні професійних завдань;
- уміння збирати, обробляти та аналізувати інформацію міжнародного характеру з різноманітних джерел;
- здатність виявляти можливі як безпосередні, так і потенційні загрози та виклики міжнародній безпеці та основні напрями політики щодо зменшення та нейтралізації ризиків;
- здатність використовувати у своїй діяльності професійну лексику;
- здатність спілкуватися двома іноземними мовами на професійному рівні при веденні переговорів, бесід, складанні ділових паперів.

Порядок створення, організації та роботи державної екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» (№ 0202-1/146 від 18.04.2017 р.), «Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (№ 0202-1/155 від 21.04.2017 р.)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗА ФАХОМ «КРАЇНОЗНАВСТВО»

Час виконання – 90 хвилин

УВАГА! У разі використання заборонених джерел студент на вимогу члена екзаменаційної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0%).

За підсумками екзамену студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана сума балів зі 100-бальної шкали оцінки переводиться в 4-х рівневу в такий спосіб:

Кількість вірних відповідей	Кількість балів	Оцінка за 4-рівневою
40	100	5 (відмінно)
39	98	
38	96	
37	93	
36	90	
35	89	4 (добре)
34	86	
33	83	
32	80	
31	78	
30	76	
29	73	
28	70	
27	69	
26	66	
25	63	3 (задовільно)
24	60	
23	58	
22	56	
21	53	
20	50	
1-19	Бали не нараховуються	2 (незадовільно)

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ «КРАЇНОЗНАВСТВО»

Завдання для комплексного атестаційного екзамєну оформлюється у вигляді білетів з тестових завдань з наступних дисциплін:

Дисципліна 1: КРАЇНОЗНАВСТВО

Історія формування пострадянського простору. Російська Федерація: трансформаційні процеси в економічній та політичній сфері. Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в сучасних умовах. Прибалтійські республіки – історія та розвиток в умовах незалежності. Республіка Узбекистан: особливості історичного та соціально-економічного розвитку. Республіка Казахстан та Республіка Киргизстан: особливості історичного розвитку та соціально-економічної модернізації в пострадянський період. Республіка Таджикистан та Республіка Туркменістан – трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи в умовах незалежності. Закавказзя: країнознавча характеристика регіону.

Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку. Країни Центральної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр. Північна Європа: країнознавча характеристика регіону. Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.

Загальна характеристика азійського регіону. Країни Східної Азії. Країни Південно-Східної Азії. Країни Південної Азії. Країни Західної Азії. Загальна характеристика країн Африки. Країни Північної Африки. Країни Тропічної і Південної Африки

Латинська Америка як країнознавчий регіон. Мексика й країни Центральної Америки. Країни карибського басейну. Ла-Платські країни. Андські країни

Дисципліна 2: МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

Теоретичні основи вивчення міжнародних відносин та світової політики. Сутність та поняття міжнародних відносин. Світова політика як об'єкт вивчення. Проблеми міжнародних відносин та світової політики в історії соціально-політичної думки. Основні концепції світової політики та міжнародних відносин. Система міжнародних відносин. Світовий та міжнародний порядок. Глобалізація як основна тенденція розвитку сучасного політичного процесу. Державний інтерес та зовнішня політика держави. Міжнародні організації в світовому політичному процесі. Сила в міжнародних відносинах. Силова політика держав. Збройні сили як основний

інструмент силової політики держави. Армія та держава. Міжнародна та європейська безпека. Міжнародні конфлікти та механізми їх вирішення. Правове врегулювання міжнародних конфліктів. Моральні норми в міжнародних відносинах. Україна у світовій політиці та системі міжнародних відносин. Проблеми безпеки у внутрішній та зовнішній політиці України.

Історія міжнародних відносин та зовнішньої політики XX – XXI століть. Формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин (1919–1922 рр.). Еволюція Версальсько-Вашингтонської системи (1922–1933 рр.). Криза та розпад Версальсько-Вашингтонської системи (1933–1939 рр.). Міжнародні відносини в період Другої світової війни (1939–1945 рр.). Повоєнне врегулювання. Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин у 1945 – на початку 1950-х рр. Структурне оформлення двоблокової системи (1950–1955 рр.). Апогей «холодної війни». Зміщення конфліктності в зону міжнародної периферії (1956–1962 рр.). Становлення політики «детанту» (1962–1968 рр.). Стабілізація міжнародної системи (1968–1973 рр.). Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин. Міжнародні протиріччя та криза детанту (1974–1979 рр.). Поновлення біполярної конфронтації (перша половина 1980-х ст.). Розпад Ялтинсько-Потсдамського порядку та крах біполярної структури (кінець 1980-х–початок 1990-х рр.). Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст. Контури та особливості сучасного світового порядку. Зовнішня політика країн сучасного світу.

Дисципліна 3: ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ТА ЕТИКЕТ

Дипломатичний протокол як політичний інструмент дипломатії. Систематизація та кодифікація норм протоколу в процесі розвитку міжнародних відносин. Специфічні риси протоколу та церемоніалу. Поняття дипломатичного протоколу. Обов'язковість чіткого дотримання норм дипломатичного протоколу в міжнародних відносинах.

Історичні етапи формування й становлення дипломатичного протоколу і етикету.

Поняття «етикету ділового спілкування», його роль у міжнародних відносинах. Зовнішність та поведінка дипломата та ділової людини. Звернення, привітання, знайомство. Свідोцтво поваги.

Зовнішній вигляд і поведінка дипломата. Візитні картки. Чоловіча та жіноча форми одягу у дипломатичному і діловому протоколі. Сувеніри й подарунки.

Поняття старшинства у дипломатичному протоколі. Протокольна практика використання прокольного старшинства у різних країнах світу. Ієрархія у придворному етикеті.

Правила взаємовідносин старшинства згідно з дипломатичним протоколом. Правила звернення, листування, вітання, у придворному, дипломатичному, діловому, державному етикеті.

Візит як спосіб спілкування державних діячів. Види і класифікація візитів за суб'єктом складом і метою. Поняття офіційних і неофіційних візитів.

Дипломатичний протокол і візити в міжнародних економічних відносинах (загальна характеристика). Поняття «програма візиту».

Організація і проведення конференцій, прес-конференцій, засідань.

Поняття «дипломатичний прийом». Класифікація дипломатичних прийомів: офіційні, неофіційні та напівофіційні; з розсадкою, без розсадки; денні та вечірні.

Вид і місце прийому. Особливості планування дипломатичних прийомів: вибір дати, місця, часу проведення та формування списку гостей.

Особливості організації та проведення візитів офіційних та неофіційних представників держав, враховуючи основні етапи: підготовка до візиту, організація приїзду/від'їзду делегацій, їхнє розміщення, виконання програми візиту.

Поняття «дипломатичні переговори». Проведення переговорів на найвищому й високому рівнях. Попередня підготовка до проведення переговорів. Протокол ведення переговорів. Підписання міжнародних документів, обмін пам'ятними записками наприкінці переговорів. Офіційні та неофіційні заходи після проведення переговорів (етикет, система).

Проведення переговорів у рамках підприємницької діяльності. Попередня підготовка до переговорів. Правила ведення переговорів між підприємцями. Проведення неофіційних зустрічей до та після переговорів.

Поняття «дипломатичне листування», його роль у міжнародних відносинах. Дипломатичний протокол і міжнародне листування. Дипломатичне спілкування, класифікація. Класифікація дипломатичних документів.

Основні вимоги до дипломатичних документів (структура документа, вимоги до оформлення різних дипломатичних документів).

Дисципліна 4: ЕКОНОМІКА ТА ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ

Економічна система держави (теоретичні аспекти, показники рівня розвитку та діяльності).

Ознаки національної економіки (економічної системи). Суб'єкти національної економіки. Моделі та типи економічних систем.

Показники діяльності (стану) національних економік. Національний дохід. Валовий внутрішній продукт (реальний, номінальний, на душу населення) та валовий національний дохід.

Міжнародні рейтинги та рейтингові агенції (Standard&Poor's, Moody's Investors Service та Fitch Ratings). Характеристики індексів («Рейтинг Глобалізації»/Globalization Index, Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI), Індекс економічної свободи /Index of Economic Freedom, Doing business/Рейтинг країн ведення бізнесу, Corruption Perception Index/Індекс сприйняття корупції) та місце України в міжнародних рейтингах.

Циклічність розвитку національної економіки.

Глобалізації та їх вплив на розвиток національних економік.

Забезпеченість України загальними та спеціальними факторами виробництва. Природно-ресурсний потенціал: структура, методика оцінки. Оцінка території, земельно-ресурсного, водно-ресурсного, мінерального, рослинницького, фауністичного, лісових, рекреаційного природно-ресурсних потенціалів України. Природоохоронні комплекси.

Трудові ресурси та економічно активне населення України. Чисельність та розселення.

Оцінка сучасної демографічної ситуації та її прогнозування на перспективу. Національний склад. Індекс людського розвитку /Human Development Index.

Поняття та функції фінансів, фінансова система, фінансова політика. Бюджет. Податки. Банківська система. Загальнодержавні фінанси. Фінанси-підприємств і організацій. Фінанси населення. Інвестиційна діяльність. Основні елементи ринкової інфраструктури: фондова та валютна біржі; кредитно-фінансова система; податкова система. Інвестиційний клімат України та фактори, що його формують.

Участь України у міжнародному трансфері технологій. Інноваційна діяльність.

Дисципліна 5: ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Поняття і структура аналітики. Проблеми та функції аналітичної діяльності в сучасному суспільстві. Вимоги до аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин. Цілі та завдання інформаційно-аналітичних служб.

Сутність та зміст інформаційно-аналітичної роботи. Особливості процедур та операційних етапів інформаційної роботи. Категоріальний апарат інформатики. Особливості процедур аналітичної роботи. Категоріальний апарат аналітики. Зміст і типологія аналітичної діяльності. Методи і технологія аналітики. Основні різновиди аналізу. Методологія інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах. Етапи інформаційно-аналітичних досліджень у міжнародних відносинах. Види аналітичних документів.

Сутність і зміст наукового передбачення. Класифікація методів прогнозування. Типологія прогнозів. Типологія прогнозів у сфері міжнародних відносин.

Сутність та основні різновиди системного аналізу. Методологія системного аналізу. Зміст і технологія системного аналізу в інформаційно-аналітичній роботі. Роль системного підходу в теорії і практиці інформаційно-аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин.

Методика формування інформаційної бази для прийняття стратегічних, тактичних та оперативних рішень. Робота із складання картотеки спостереження.

Теоретико-методологічні підходи до передбачення характеру міжнародних відносин. Концептуальні засади геополітичного прогнозування.

Методика розробки геополітичного прогнозу. Особливості глобального політичного прогнозування.

Контент-аналіз у дослідженнях міжнародних відносин. Івент-аналіз у дослідженнях міжнародних відносин. Когнітивне картування у дослідженнях міжнародних відносин.

Підготовка аналітичних висновків і практичних рекомендацій. Методика і практика складання аналітичної записки з проблем міжнародних відносин.

Дисципліна 6: ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ В СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Національні інтереси у сучасній світовій політиці. Геополітика: визначення поняття та предмет дослідження. Геоекономіка: причини виокремлення як окремої науки та предмет вивчення. Співвідношення предмету дослідження геополітики та геоекономіки. Вплив глобалізації на окремі країни. Регіоналізм у сучасних міжнародних відносинах. Геополітика та геоекономіка у зовнішньополітичних стратегіях окремих держав.

Геостратегічні та геоекономічні передумови євроінтеграційних процесів. Геостратегія Німеччини та Франції. Південна Європа у ЄС: місце окремих державних акторів та регіону в цілому. Сепаратистські тенденції в окремих державах ЄС: причини, перебіг та вплив євро інтеграційних процесів на вирішення проблеми. Квартет США-ЄС-РФ-КНР у сучасних міжнародних відносинах.

Геоекономічні та геополітичні інтереси РФ у сучасних міжнародних відносинах. РФ та країни Балтії: історія та сучасність геополітичної та геоекономічної взаємодії. Сучасна енергетична дипломатія РФ. Основні геополітичні та геоекономічні інтереси Республіки Білорусь на сучасному етапі. Геополітична стратегія сучасної України: визначення та механізми реалізації. Євроінтеграційний вектор геостратегії України.

Економічне та стратегічне значення Абхазії та Осетії для Грузії. Російсько-грузинські відносини після війни 2008 р. Геополітичні та геоекономічні інтереси США та країн ЄС на Південному Кавказі. Інтереси Туреччини у регіоні Південного Кавказу. Зіткнення інтересів РФ, США, ЄС та Туреччини на Південному Кавказі та взаємодія провідних гравців з цього питання. Заходи правлячої еліти Вірменії щодо подолання регіональної ізоляції: ефективність та перспективи розвитку регіональної системи міжнародних відносин. Азербайджан у проектах транспортування енергоносіїв до Європи. Проблема Нагірного Карабаху у вірмено-азербайджанських відносинах: історія та сучасність. Інтереси України у регіоні Південного Кавказу.

Геополітична Характеристика Центральної Азії. Співпадіння та зіткнення інтересів РФ та США у Центральній Азії. Інтереси країн Центральної Азії в Афганістані. Економічне співробітництво держав Центральної Азії. Проблема наркотрафіку у регіоні Центральної Азії. Інтереси КНР у регіоні Центральної Азії. Геополітичні та геоекономічні інтереси України у Центральній Азії.

Геоелекономічний потенціал Східної Азії. Еволюція міждержавних відносин Японії з корейськими державами та КНР. Зміни у зовнішньоекономічному потенціалі КНР у зв'язку із поверненням Гонконгу та Макао та Тайванська проблема. Відносини КНР з державами АСЕАН. Китайсько-індійські відносини: історія та сучасність. Еволюція китайсько-пакистанських відносин. Японсько-американське стратегічне партнерство. Співробітництво Японії з державами АСЕАН. Розвиток міждержавного співробітництва України з країнами Східної Азії.

Близькосхідна політика США: еволюція базових підходів. Дипломатична активність держав ЄС на Близькому Сході: проблема формування та реалізації спільних європейських інтересів. Провідні позиції Саудівської Аравії у регіональних відносинах Близького Сходу. Зацікавленість монархій Перської затоки у розвитку ефективної співпраці між Індією та Пакистаном. Геополітика та геоекономіка Ірану. Чинники геополітичної вразливості Іраку. Курдська проблема в іраксько-турецьких відносинах. Бойкот Ізраїлю його арабськими сусідами та його вплив на економічні і політичні відносини регіону. Проблематика врегулювання Палестинської проблеми на сучасному етапі. Сирійський конфлікт: вплив на регіональні та глобальні міжнародні відносини. Геополітичні та геоекономічні інтереси України на Близькому та Середньому Сході.

Причини високої конфліктності міжафриканських регіональних відносин. Проблема піратства у берегів Сомалі та Нігерії. Співробітництво КНР та Індії з країнами Африки. Геополітика Єгипту на сучасному етапі. Африканський напрямок зовнішньої політики США. Регіональні позиції ПАР. Геостратегія та геоекономіка Нігерії на сучасному етапі. Африканський напрямок зовнішньої політики РФ. Африканський напрямок зовнішньої політики Японії. Африканський напрямок зовнішньої політики КНР. Інтереси ЄС у розвитку співробітництва з державами Африканського континенту. Геополітичні та геоекономічні інтереси України на Африканському континенті.

Зміни у геополітичній та геоекономічній конфігурації американської системи регіональних відносин у зв'язку із побудовою Панамського каналу. Проблематика забезпечення енергетичної безпеки США за рахунок країн Латинської Америки. Проблема наркотрафіку у регіональних відносинах Латинської Америки. Міграційна проблема у міждержавних відносинах США та Мексики. Іberoамериканські саміти країн Латинської Америки, Іспанії та Португалії. Стратегічні інтереси КНР у Латинській Америці та механізми їх реалізації. Геополітичні та геоекономічні передумови регіонального лідерства Бразилії. Геоекономічні та геополітичні інтереси країни Карибського басейну. MERCOSUR: передумови створення та основні принципи функціонування. НАФТА: геоекономічні передумови створення та практика функціонування. Міжнародне співробітництво між США та Канадою. Реалізація геополітичних та геоекономічних інтересів Канади у Латинській Америці.

Геополітичні інтереси Австралії та ефективність їх реалізації на сучасному етапі. Міждержавне співробітництво між Австралією та Новою Зеландією: історія та сучасність. Співробітництво Австралії та Індії: основні проблеми та перспективи. Взаємодія Австралії з країнами АСЕАН. Діяльність Австралії та Нової Зеландії у міжнародних організаціях.

Дисципліна 7: ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Міжнародний туризм, його сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист». Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора.

Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму, паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігієзнавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні й генеруючі країни для туристичних макрорегіонів. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро), посередники (туроператори, турагенти), споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація ВТО). Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу: Форми співробітництва туроператорів і турагентів.

Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.

Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.

Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

Дисципліна 8: ОХОРОНА ПРАЦІ

Основні поняття в галузі охорони праці (важкість та напруженість праці, умови праці, шкідливі та небезпечні фактори, виробнича травма, професійне захворювання). Структурні розділи охорони праці: правові та організаційні основи охорони праці; фізіологія, гігієна праці та виробнича санітарія; виробнича безпека; пожежна безпека. Визначення поняття небезпеки. Номенклатура та таксономія небезпек. Джерела небезпеки та їх класифікація. Квантифікація небезпек. Небезпечні та шкідливі фактори. Класифікація небезпечних та шкідливих факторів. Ідентифікація джерел небезпеки і породжених ними небезпечних та шкідливих факторів. Ризик, як фактор потенційної небезпеки. Індивідуальний і соціальний ризик. Оцінка ступеню ризику. Аксиома про потенційну небезпеку діяльності людини.

Законодавство України про охорону праці. Конституція України. Законодавство України про охорону здоров'я. Законодавство України про охорону праці. Законодавство України про охорону навколишнього середовища. Закони України: «Про цивільну оборону», «Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення», «Про дорожній рух», «Про пожежну безпеку». Концепція організації роботи з профілактики невиробничого травматизму (постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 114). Нормативні документи та основні їх вимоги щодо

забезпечення безпеки життєдіяльності населення: норми, правила, інструкції тощо.

Гігієна праці. Санітарно-гігієнічні вимоги у професійній діяльності. Контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог. Вимоги безпеки праці на виробництві. Організація безпечного виконання робіт. Вимоги до робочого місця. Раціональні умови життєдіяльності людини. Робота з персональним комп'ютером. Шкідливі чинники при роботі з комп'ютером. 15 Синдром інтернету. Вимоги до приміщень для експлуатації персональних комп'ютерів. Профілактичні медогляди.

Безпека виробничого обладнання. Шкідливі та небезпечні виробничі фактори. Раціональні методи і технології організації виробництва. Умови праці. Трудова втома. Професійні якості людини. Професійний стаж. Соціальні та психологічні фактори, що впливають на безпеку життєдіяльності людини. Категорії факторів, що змушують людину ризикувати. Психічні характеристики особистості. Психофізіологічний стан людини та вплив на нього наркотичних, лікарських та інших речовин.

Визначення поняття «надзвичайна ситуація». Причини виникнення та особливості розвитку надзвичайних ситуацій, їх загальна характеристика та класифікація. Специфіка поведінки людей при виникненні надзвичайної ситуації (явище психогенії). Класифікація надзвичайних ситуацій. Рівні надзвичайних ситуацій. Вимоги до систем сповіщення, зв'язку, медичного та санітарно-епідемічного нагляду. Загальні правила виживання в разі виникнення надзвичайних ситуацій. Прийоми та способи проведення рятувальних робіт. Використання захисних споруд, засобів індивідуального захисту, медичних та підручних засобів. Порядок ліквідації наслідків стихійних лих, вибухів, пожеж, катастроф та аварій. Види уражень організму: опіки, обмороження, отруєння, удушення, теплові удари, механічні ушкодження, струс мозку, утеплення, укуси комах та тварин, клінічна смерть, біологічна смерть. Послідовність дій у разі надання першої допомоги потерпілому. Організація та засоби долікарської допомоги. Аптечка першої допомоги. Правила зупинення кровотечі, обробки ран при механічних ушкодженнях, опіках та обмороженнях. Правила накладання шип при переломах. Правила та порядок дій при виведенні людини з непритомного стану, при наданні потерпілому штучного дихання та проведенні непрямого масажу серця. Порядок надання допомоги потерпілому, який знаходиться в стані клінічної смерті. Порядок надання допомоги при окремих специфічних ураженнях.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Сутність та поняття міжнародних відносин.
2. Світова політика: сутність та поняття.
3. Проблеми міжнародних відносин та світової політики в історії соціально-політичної думки.
4. Основні концепції світової політики та міжнародних відносин.
5. Система міжнародних відносин: поняття, види.
6. Особливості світового та міжнародного порядку.
7. Глобалізація як основна тенденція розвитку сучасного політичного процесу.
8. Державний інтерес та зовнішня політика держави.
9. Міжнародні організації в світовому політичному процесі.
10. Сила в міжнародних відносинах. Силова політика держав.
11. Збройні сили як основний інструмент силової політики держави. Армія та держава.
12. Міжнародні конфлікти та механізми їх вирішення.
13. Україна у світовій політиці та системі міжнародних відносин.
14. Повоєнне врегулювання. Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин у 1945 – на початку 1950-х рр.
15. Структурне оформлення двоблокової системи (1950–1955 рр.). Апогей «холодної війни».
16. Становлення політики «детанту» (1962–1968 рр.).
17. Стабілізація міжнародної системи (1968–1973 рр.). Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин.
18. Міжнародні протиріччя та криза детанту (1974–1979 рр.). Поновлення біполярної конфронтації (перша половина 1980-х ст.).
19. Розпад Ялтинсько-Потсдамського порядку та крах біполярної структури (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.).
20. Міжнародні відносини наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
21. Співвідношення предмету дослідження геополітики та геоекономіки.
22. Глобалізація та регіоналізм у сучасних міжнародних відносинах.
23. Геостратегічні та геоекономічні передумови євроінтеграційних процесів.
24. Квартет США-ЄС-РФ-КНР у сучасних міжнародних відносинах.
25. Сучасна енергетична дипломатія РФ.
26. Геополітична стратегія сучасної України: визначення та механізми реалізації.
27. Геополітичні та геоекономічні інтереси у відносинах держав Південного Кавказу.
28. Зіткнення інтересів РФ, США, ЄС та Туреччини на Південному Кавказі та взаємодія провідних гравців.
29. Геополітична характеристика Центральної Азії.
30. Геополітичні та геоекономічні інтереси України у Центральній Азії.

31. Геоелекономічний потенціал Східної Азії.
32. Розвиток міждержавного співробітництва України з країнами Східної Азії.
33. Проблематика врегулювання Палестинської проблеми на сучасному етапі.
34. Геополітична та елекономічна характеристика Близькосхідного регіону.
35. Причини високої конфліктності міжафриканських регіональних відносин.
36. Геополітичні та елекономічні інтереси України на Африканському континенті.
37. Геополітична та елекономічна характеристика держав Латинської Америки.
38. НАФТА: елекономічні передумови створення та практика функціонування.
39. Геополітика та елекономіка США і Канади.
40. Геополітичні інтереси Австралії та Нової Зеландії і ефективність їх реалізації на сучасному етапі.
41. Послідовність дій у разі надання першої допомоги потерпілому у разі різних пошкоджень та уражень організму: опіки, обмороження, отруєння, удушення, теплові удари, механічні ушкодження, струс мозку, утоплення, укуси комах та тварин, клінічна смерть, біологічна смерть.
42. Організація та засоби долікарської допомоги.
43. Аптечка першої допомоги.
44. Правила зупинення кровотечі.
45. Правила обробки ран при механічних ушкодженнях.
46. Правила обробки ран при опіках та обмороженнях.
47. Правила накладання шин при переломах.
48. Правила та порядок дій при виведенні людини з непритомного стану.
49. Правила та порядок дій при наданні потерпілому штучного дихання та проведенні непрямого масажу серця.
50. Порядок надання допомоги потерпілому, який знаходиться в стані клінічної смерті.
51. Основні поняття інформаційно-аналітичної діяльності.
52. Поняття інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.
53. Вимоги до аналітичної роботи фахівців у сфері міжнародних відносин.
54. Цілі та завдання інформаційно-аналітичних служб.
55. Методи і технологія інформаційно-аналітичної діяльності.
56. Основні різновиди аналізу.
57. Методологія інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах.
58. Етапи інформаційно-аналітичних досліджень міжнародних відносин.
59. Види аналітичних документів.

60. Сутність і зміст наукового передбачення у інформаційно-аналітичній діяльності.
61. Класифікація методів прогнозування.
62. Типологія прогнозів у сфері міжнародних відносин.
63. Зміст і технологія системного аналізу в інформаційно-аналітичній роботі.
64. Методика формування інформаційної бази для прийняття стратегічних, тактичних та оперативних рішень.
65. Концептуальні засади геополітичного прогнозування.
66. Методика розробки геополітичного прогнозу.
67. Контент-аналіз в дослідженнях міжнародних відносин.
68. Івент-аналіз в дослідженнях міжнародних відносин.
69. Когнітивне картування в дослідженнях міжнародних відносин.
70. Методика складання аналітичної записки з проблем міжнародних відносин.
71. Дипломатичний протокол як інструмент міжнародного спілкування.
72. Форми одягу для осіб, які беруть участь в офіційних церемоніях.
73. Індивідуальне та колективне протокольне старшинство у дипломатичному протоколі.
74. Дипломатичне листування, його функції, вкажіть основні документи.
75. Опишіть основні види візитів у дипломатичному протоколі та дайте їм короткий опис.
76. Опишіть основні види прийомів у дипломатичному протоколі та дайте їм короткий опис.
77. Особливості для форми одягу на прийомах «Обід» та «Вечеря» (етапи підготовки).
78. Вкажіть та опишіть завдання та особливості побудови «офіційної та робочої програм перебування» високого гостя.
79. Надайте схеми розсадки на офіційних прийомах без дружин (Кругла, П-образна).
80. Історія формування пострадянського простору.
81. Країни Балтії: загальна характеристика регіону та особливості розвитку в пострадянський період.
82. Державно-політичний устрій Білорусії. Формування президентської моделі влади в країні
83. Еволюція політичної моделі Молдови
84. Етнонаціональний склад населення та демографічні процеси у Литві
85. Державно-політичний устрій Латвійської Республіки
86. Особливості соціально-економічного розвитку Естонської Республіки
87. Республіка Узбекистан: економічний потенціал
88. Громадянська війна в Таджикистані в 1990-х рр.: причини, перебіг та наслідки
89. Туркменістан: соціально-економічна характеристика країни
90. Еволюція політичної системи Киргизстану в умовах незалежності
91. Казахстан: географічне положення, природні умови та ресурси

92. Релігійний фактор та його вплив на суспільно-політичні процеси в країнах Центральної Азії
93. Закавказзя: етнонаціональна характеристика регіону. Лінії міжетнічних зіткнень.
94. Революція троянд» у Грузії 2003 р.: причини, перебіг та наслідки
95. Еволюція державно-політичної системи Грузії у 2004 – 2011 рр.
96. Державно-політичний устрій Вірменії
97. Етнонаціональний і конфесійний склад населення Вірменії та демографічні процеси в країні в пострадянський період. Вірменська діаспора.
98. Особливості соціально-економічного розвитку Азербайджану в пострадянський період
99. Основи трьохярусної просторової системи світового господарства.
100. Охарактеризуйте сучасні цивілізації світу.
101. Охарактеризуйте основні властивості географічного положення країни.
102. Бразилія. Офіційні відомості. Природні ресурси. Флора та фауна.
103. Аргентина. Офіційні відомості. Природні зони та райони.
104. Венесуела. Офіційні відомості. Країна іспано-індіанської культури. Специфіка флори і фауни.
105. Країни Північної Африки. Офіційні відомості. Географічні та природно-кліматичні особливості. Історико-культурний потенціал
106. Західна Африка: Офіційні відомості. Природні ресурси.
107. Країни Австралії і Океанії. Загальна характеристика.
108. Економічний потенціал і сучасний розвиток країн Азії.
109. Країни Південно-Західної Азії: Йорданія, Ліван, ОАЄ. Офіційні відомості. Історико-культурна спадщина.
110. Об'єднані арабські емірати. Столиця Абу-Дабі. Дубаї – світовий центр бізнесу, торгівлі, відпочинку та розваг.
111. Країни Південної Азії. Офіційні відомості. Фізико-географічні особливості. Економіка країн.
112. Фізико-географічні характеристики країн Південно-Східної Азії.
113. Характеристика фізико-географічних ресурсів країн Східної та Центральної Азії.
114. Сучасна соціально-економічна карта світу. Основні міжнародні організації.
115. Сучасна політико-правова карта світу. Типологія країн світу.
116. Історія, населення та сучасне становище країн Південно-Східної Азії у світі.
117. Загальна характеристика економіки країн Південно-Східної Азії.
118. Політичний устрій держав Південно-Східної Азії. Правові системи держав Південно-Східної Азії.
119. Історія, населення та сучасне становище країн Близького Сходу у світі.
120. Історія, населення та сучасне становище країн Африки. Загальна характеристика економіки країн Африки.

121. Історія, населення та сучасне становище країн Латинської Америки у світі. Загальна характеристика економіки країн Латинської Америки.
122. Політичний устрій латиноамериканських країн. Правові системи держав Латинської Америки.
123. Міжнародний туризм, його сутність та форми. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих
124. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць.
125. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.
126. Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.
127. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм.
128. Характеристика релігійного туризму; паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики.
129. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
130. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів.
131. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення.
132. Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.
133. Регіональна економічна політика, її завдання та особливості здійснення в Україні.
134. Народногосподарська спеціалізація, її види, засоби визначення. Спеціалізація України в міжнародному поділу праці.
135. Структура зайнятості та ВВП України, індустріально розвинених країн та країн, що розвиваються.
136. АПК України, його структура у порівнянні з високо розвинутими країнами.
137. Природно-ресурсний потенціал України: структура та регіональні особливості розміщення.
138. Сучасна класифікація міст. Найважливіші міста України та їх роль у розвитку економіки.
139. Найважливіші принципи розвитку та розміщення продуктивних сил, що діють в сучасній економіці України.
140. Зони сільськогосподарської спеціалізації.
141. Регіональний аналіз рівнів економічного розвитку України.
142. Сучасне економічне районування України.
143. Населення України як фактор виробництва.

144. Галузева структура промисловості України. Проблеми реструктуризації.
145. Природно-рекреаційний потенціал України: індустрія відпочинку і туризму.
146. Індекс людського розвитку (ІЛР). Місце України у світових рейтингах за цим показником.
147. Основні світові рейтинги аналізу економіки та розвитку держави.
148. Дати визначення ВВП та ВНП. Який з макроекономічних показників в Україні вищий?
149. Лібералізація економіки. Критерії її оцінки. Місце України за їх світовими рейтингами.
150. Основні економічні закони, що діють в ринковій економіці: їх сутність та характер дії в Україні.
151. Моделі економічного розвитку. Можливості їх використання для підйому продуктивних сил в регіонах України.
152. Стадії економічного розвитку. Обґрунтувати місце в них України.
153. Трудові ресурси та робоча сила України: тенденції, проблеми використання.
154. Територіальні соціально-економічні системи: визначення, структура, закони розвитку.
155. Суб'єкти національної економіки.
156. Економіка Харківського регіону, її місце та роль в народногосподарському комплексі України.
157. Інвестиційна діяльність в сучасних умовах України. Регіональні відміни.
158. Національна економіка та економічна система. Дати визначення назвати основні ознаки.
159. Інноваційна діяльність в Україні. Регіональні відміни.
160. Соціально-економічна інфраструктура України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України “Про дипломатичну службу” від 20.09.01 №2728-III // ВВР. — 2002. — № 5. — ст. 29.
2. Закон України “Про міжнародні договори України” // ВВР. — 1994. — №10. — ст. 45.
3. Закон України “Про дипломатичні ранги України” від 28.11.02 № 253-IV // ВВР України. — 2003. — № 4. — ст. 30.
4. Акматалиева А. Цветные революции и парламентская демократия в Грузии и Кыргызстане / А. Акматалиева // Центральная Азия и Кавказ. — 2013. — Т. 16. Вып. 2. — С. 69 – 84. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/tsvetnye-revoljutsii-i-parlamentskaya-demokratiya-v-gruzii-i-kyrgyzstane>

5. Александрова А. Ю. Международный туризм : учебник. – М. : КноРус, 2015. – 495 с.
6. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін. - К.: Наша культура і наука, 2003. – 614 с.
7. Баранцев П. П. Міста України в контексті процесу глобалізації / П. П. Баранцев. – Київ : ТОВ "Номуро", 2012. – 101 с.
8. Богатуров А. Д. Очерки теории и политического анализа международных отношений / А. Д. Богатуров, Н. А. Косолапов, М. А. Хрусталева. — М.: Научно-образовательный форум по международным отношениям, 2002. – 384 с.
9. Боднар І. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах. Навчальний посібник для самостійного вивчення курсу. Гриф МОНМС— Л.:Видавництво Львівської комерційної академії. –2007. – 280 с.
10. Борищполец К.П. Методы политических исследований. - М.: Аспект Пресс, 2005. – 221 с.
11. Ваисс М. Международные отношения после 1945 года / Морис Ваисс. — М.: Издательский дом «Городец», 2005. — 336 с.
12. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко.— К.: Талком, 2014. – 416 с.
13. Великобритания собирается покинуть Евросоюз//Посольский приказ. – 2013. - 29 января.
14. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. //Україна на міжнародній арені. — К.: Юрінком, 1998. — Т. 1.
15. Воскресенский В. Ю. Международный туризм: учебник. – М. : Юнити-Дана, 2013. – 464 с.
16. Галлиев А. Факторы кризисов в Кыргызстане: борьба регионов, кланов и политиков / А. Галлиев // Центральная Азия и Кавказ. – 2010. – Т. 13. –№. 3. – С. 171 – 177. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/factory-krizisov-y-kyrgyzstane-borba-regionov-klanov-i-politikov>
17. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці / За ред. М.П. Гандзюка. – 2-ге вид. – К.: Каравела, 2004. – 406 с.
18. Геоекономічні сценарії розвитку і Україна : монографія / М. Згуровський [та ін.]; ред. А. Філіпенко. - К.: Академія, 2010.. – 375 с.
19. Геополітика: підручник/А.Кудряченко, Ф.Рудич, В.Храмов. – К.: МАУП, 2004. – 285 с.
20. Голиков А. П. Международные экономические термины: словарь-справочник. / А. П. Голиков, П. А. Черномаз. – Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2007. – 332с.
21. Голиков А. П. Региональная политика и экономическое развитие : европейский контекст : учебное пособие / А. П. Голиков, Н. А. Казакова, Ю. Г. Прав. — Харьков : Экограф, 2009. — 240 с.
22. Голіков А. П. Економіка України: навч. посіб. / А.П. Голіков, Н.А. Казакова, О.А. Шуба. – К. : Знання, 2009. – 286 с.

23. Головченко В. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія та Океанія: навч. посіб./В.Головченко, О.Кравчук. – К.: Нічлава, 2006. – 472 с.
24. Голубев С. Очерки политической истории стран «ближнего зарубежья»: республики бывшего СССР в 1989 – 2009 гг. – Тверь, Ариадна, 2010. – 768с.
25. Горбатенко В.П., Бутовська І.О. Політичне прогнозування: Навчальний посібник. - К.: МАУП, 2005. – 152 с.
26. Гуменюк Б.І., Щерба О.В. Сучасна дипломатична служба. Навч. посібник. – К.: Видав-во «Либідь», 2001. – 255 с.
27. Довгань О. В. Економіка України: минуле та завдання на майбутнє / О. В. Довгань // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2010. – № 2. – С. 15-17.
28. Дорошко М. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД: навч. посіб./М.Дорошко, Н.Шпакова. - К.: ЦУЛ, 2011. – 372 с.
29. Дорошко М. Країни СНД, Європи та Північної Америки: навч. посіб./М. Дорошко, Р.Кривонос, В.Крижанівський, Н.Сербіна. – К.: Ніка-Центр 2009. – 372 с.
30. Жидецький В.Ц., Джигирей В.С., Мельников А.В. Основы охраны труда. Учебник. – Львов: Афиша, 2000. – 351 с.
31. Заблоцький Б.Ф. Національна економіка : підручник / Б. Ф. Заблоцький. – Львів : Новий Світ-2000, 2010. – 581 с.
32. Запорожець О.Ю. Міжнародна інформація. Конспект лекцій. -К.: Центр вільної преси, 2010. –38 с.
33. Захарова І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. – К. : Центр учбової літератури, 2013. - 335 с.
34. Ігнат'єв П. Країнознавство. Країни Азії: навч.посіб. /П.Ігнат'єв. – Чернівці: Книги – ХХІ століття, 2006. – 471 с.
35. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту. – Чернівці, 2011.
36. Кавешников Н. Лиссабонский договор: как меняется Европейский союз/ Н.Кавешников //Перспективы. – 2009. – 22 декабря.
37. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії)/М.Д. Будз, В.О. Мартинюк, Р.М. Постоловський, С.С. Троян. – К.: Київ. славіст. ун-т, 2002. – 255 с.
38. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. Посібн. Для вузів / Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф. – К.: Ніка – Центр, 2009. – 310 с.
39. Країнознавство: Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доповн. / В.П. Крижанівський, М.С.Дорошко, В.І.Головченко та ін.; за ред. М.С. Дорошка. – К.: «Знання», 2012. – 439 с.
40. Країнознавство: підручник/В.Головченко, М.Дорошко, П.Ігнат'єв та ін. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К.: Знання, 2012. – 452 с.

41. Крехівський О. Інноваційна політика України потребує змін / О. Крехівський, О. Саліхова // Діловий вісник. – 2010. – № 6. – С. 8 – 12.
42. Курманов З. Парламентаризм в Кыргызстане: особенности, проблемы, достижения / З. Курманов, И. Курманов // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. – Т. 16. – Вып. 2. – С. 114 – 123. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/parlamentarizm-v-kyrgyzstane-osobennosti-problemy-dostizheniya>
43. Лаумулин М. Религиозная ситуация и угроза религиозного экстремизма в Центральной Азии / М. Лаумулин // Центральная Азия и Кавказ. – 2012. – Т. 15. – Вып. 1. – С. 60 – 79. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/religioznaya-situatsiya-i-ugroza-religioznogo-ekstremizma-v-tsentralnoy-azii>
44. Лебедева М. М. Мировая политика / М. М. Лебедева. — М.: Аспект-пресс, 2003. — 351 с.
45. Макаренко В. О. Побудова моделі фінансової системи України на основі системного підходу / В. О.Макаренко, І. О. Прищепчук // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 31-38.
46. Максакова Л. Демографическая ситуация в Узбекистане с точки зрения социальной безопасности / Л. Максакова // Центральная Азия и Кавказ. – 2012. – Т. 15. – Вып. 3. – С. 24 – 37. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/demograficheskaya-situatsiya-v-uzbekistane-s-tochki-zreniya-sotsialnoy-bezopasnosti>
47. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика: Підр.- К.: Центр учбової літератури, 2012.- 528 с.
48. Маркосян А. Экономическое развитие государств в условиях вооруженного конфликта: пример Армении / А. Маркосян, Б. Авакян, Э. Матевосян // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. –Т. 16. – Вып. 3. – С. 156 – 177. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/ekonomicheskoe-razvitiye-gosudarstv-v-usloviyah-vooruzhennogo-konflikta-primer-armenii>
49. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. — К.: Ліра-К, 2007. — 366 с.
50. Мировая политика и международные отношения в 1990-е годы: взгляды американских и французских исследователей / ред. М. М. Лебедева, П. А. Цыганкова. — М.: Московский общественный научный фонд, 2001. – 172 с.
51. Мировая политика и международные отношения: учеб. пособие для студ. вузов / под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. — СПб.: Питер, 2005. — 448 с.
52. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков [та ін.]. — К.: Либідь, 1999. — 558 с.
53. Міжнародні відносини та зовнішня політика: 1980–2000 роки: підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський. [та ін.]. — К.: Либідь, 2001. — 621 с.

54. Міжнародні відносини та світова політика: підручник /кер. авт. кол. В.Крушинський; за ред. В.Манжоли. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 893 с.
55. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. — К.: Знання, 2010. — 463 с.
56. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навчальний посібник / І.Т.Муковський, А.Г. Міщенко, М.М. Шевченко. – К.: Кондор, 2012. – 224 с.
57. Національна економіка : навчальний посібник / В. І. Мельникова, О. П. Мельникова, Г. М. Шведова та ін. – Київ : ЦУЛ, 2011. – 246 с.
58. Онацький М. Ю. Родоплемінні інститути як фактор суспільно-політичного розвитку Казахстану / М. Ю. Онацький // Humanities and Social Sciences. Science and education a new dimension – 2016. – IV. (16). – Issue 95. – С. 7 – 14. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/hum_soc_iv_16__95.pdf
59. Організація туризму: підручник / За ред. Писаревського І.М. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 541 с.
60. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав. Post soveticum – К.: Знання, 2010. – 488 с.
61. Основи охорони праці: Підручник/ К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін.; За ред. К.Н. Ткачука та М.О. Халімовського. – К.: Основа, 2003. – 472с.
62. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к. т. н., доц. І. П. Пістуна. — Львів: «Тріада плюс», 2010. — 648 с.
63. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л.Д. Третякова, К. К. Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. к. н. Ткачука і В. В. Зацарного. — К., 2009. – 406 с.
64. Попов В.И. Современная дипломатия: Теория и практика. - М.: МО, 2010. – 576 с.
65. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. - 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. –К., 2008. – 663с.
66. Проклов И. Экономика Туркменистана: итоги 2010 года / И. Проклов // Центральная Азия и Кавказ. – 2011. – Т. 14. – №. 2. – С. 203 – 212. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/ekonomika-turkmenistana-itogi-2010-goda>
67. Проникина Д. Институциональная реформа Европейского Союза и Лиссабонский договор/ Д.Проникина//Мир и Политика. - 2012. – Май.
68. Р. Дж. Фельтхэм. Настольная книга дипломата. – Мн.: Издат-во «Новое издание», 2002 – 304 с.
69. Регіоназнавство /Заг. ред. акад. НАН України Л.В Губерського, В.А. Смолія – К.: Київ ун-т., 2014. – 642 с.
70. Руденко Г. Основи дипломатичного протоколу. – К., 1996. – 292 с.

71. Рудый К. Государственный капитализм в Беларуси / К. Рудый // Мировая экономика и международные отношения. – 2016. – Т. 60. – № 4. – С. 77 – 85.
72. Сагайдак О. Дипломатичний протокол та етикет. Навч. посібник. – К., Знання, 2010. – 398 с.
73. Семенов Б.М. Особенности информационно-аналитической работы государственных структур в области внешней политики. – М., 2003. – 314 с.
74. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. - Харків, ХНАМГ, 2007. — 227 с.
75. Сідоров М. В., Юрченко О. Є., Юрченко С. О. Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 256 с.
76. Современные международные отношения и мировая политика: учебник для студ., обучающихся по спец. и направлениям «Международные отношения» и «Регионоведение» / А. В. Торкунов, И. Г. Тюлин, А. Ю. Мельвиль [и др.]; отв. ред. А. В. Торкунов. — М.: Просвещение, 2005. — 990 с.
77. Тимошенко Н.Л. Ділова культура дипломата: навч. посіб. / Н.Л. Тимошенко. – К.: Знання, 2014. – 199 с.
78. Тимченко Г. М., Закревський А. М. Охорона праці та безпека життєдіяльності в галузі «Здоров'я людини»: навчальний посібник / Г. М. Тимченко, А. М. Закревський. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 192 с.
79. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
80. Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки — 2006 / за ред. О. С. Власюка. — К.: НІСД, 2006. — 576 с.
81. Філіпенко А.С. Модель народної економіки для України: основні риси / А. С. Філіпенко // Економічний часопис -XXI. – 2010. № 3-4. – С. 3-6.
82. Хакимов Ш. Конституціоналізм в Таджикистані: путь к демократии или укрепление авторитаризма? / Ш. Хакимов // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. – Т. 16. – Вып. 1. – С. 135 – 151. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/konstitutsionalizm-v-tadzhikistane-put-k-demokratii-ili-ukreplenie-avtoritarizma>
83. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин / М. Холліс, С. Сміт. — Х.: Видавнича група "РА-Каравела", 2002. — 216 с.
84. Цыганков П. Особенности французской геополитики / П.Цыганков // Международные процессы.-2012.-Том 10.-№1.
85. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник / Л. Д. Чекаленко. — К.: Либідь, 2006. — 712 с.
86. Чотаев З. Политическое развитие Кыргызстана после событий 2010 года: перспективы парламентской формы правления / З. Чотаев // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. – Т. 16. – Вып. 2. – С. 101 – 113. – [Электронный

- ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/politicheskoe-razvitiie-kyrgyzstana-posle-sobytiy-2010-goda-perspektivy-parlamentskoy-formy-pravleniy>
87. Чотаева Ч. Факторы межэтнической напряженности в Кыргызстане в постконфликтный период: результаты этносоциологического исследования / Чотаева Ч. // Центральная Азия и Кавказ. 2013. – Т. 16. – Вып. 1. – С. 17 – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/factory-mezhetnicheskoy-napryazhennosti-v-kyrgyzstane-v-postkonfliktnyy-period-rezultaty-etnosotsiologicheskogo-issledovaniya>
88. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Міжнародний туризм : навчальний посібник [для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини»]. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 328 с.
89. Яценко Б.П. Країнознавство: основи теорії: Навчальний посібник/ Б.П. Яценко, В.К. Бабарицька. –К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернет

1. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
2. www.un.org – офіційний сайт Організації об'єднаних націй (ООН)
3. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm – офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
4. www.ukraine-eu.mfa.gov.ua — сайт співпраці України та ЄС
5. <http://www.me.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України
6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Завідуючий кафедрою
туристичного бізнесу
та країнознавства

к.і.н. доц. А.Ю. Парфіненко